

**INSTITUT FOR  
MENNESKE  
RETTIGHEDER**

MENNESKERETTIGHEDER  
PÅ DAGSORDENEN

BERETNING 2013

# INDHOLD

- 1 FORORD
- 4 INSPIRATION TIL AT GØRE DET ENDNU BEDRE
- 6 DER ER FREMGANG PÅ FLERE OMRÅDER
- 10 DER ER TILBAGEGANG ELLER STILSTAND PÅ ANDRE OMRÅDER
- 12 AKTUELLE SAGER HVOR NØDVENDIGE FORBEDRINGER  
LIGGER LIGE FOR
- 18 INTERNATIONALT FOKUS – GLOBALE RESULTATER
- 20 NATIONALE MENNESKERETTIGHEDSINSTITUTIONER
- 22 LGBTI'ERS RETTIGHEDER I AFRIKA UNDER LUP
- 24 MENNESKERETTIGHEDER VIA ERHVERVSLIVET
- 26 SYNERGIER MELLEM UDVIKLINGSARBEJDE OG  
MENNESKERETTIGHEDER
- 29 ØKONOMI

”Der er lige så mange meninger om menneskerettigheder, som der er menneskelige hjerner til at tænke over det. Og der er ingen, der kan hævde at have patent på sandheden.”

Jonas Christoffersen, direktør

Redaktion: Ulla Dyrborg (ansvh.), Jonas Christoffersen, Louise Holck, Charlotte Flindt Pedersen, Ann Lisbeth Ingerslev, Jacob Basbøll og Ask Hesby Krogh.  
Tekstinput: Christoffer Badse, Louise Marie Kruise, Susanne Nour Magnusson, Maria Ventegodt Liisberg, Kirsten Precht, Thomas Gammeltoft-Hansen, Benedikte Granvig, Theresia Kirkemann Boesen, Cecilia Decara, Allan Lerberg Jørgensen, Lisbet Ilkjær, Jakob Kirkemann Boesen, Fergus Kerrigan, George Ulrich, Kristine Yigen m.fl.

Citater (letbearbejdet) på forflap, side 3 og side 14, er fra artiklen Hvem tror på menneskerettighederne? i *Herrens Mark*, nr. 7, årg. 7, Garnisons Kirke 2013.

Grafisk design: Hedda Bank

Tryk: Handy-Print A/S

Foto: Colourbox forside og side 5, 7, 12, 24, Polfoto side 10, 18, 22,

Anne Mie Dreves side 1, IMR side 19, 26, 28, OHCHR side 21, Museo de la Memoria y los Derechos Humanos bagside.

ISBN: 978-87-91836-91-6

Printed in Denmark, 2014 ©

Institut for Menneskerettigheder

Wilders Plads 8K – 1403 København K

+45 3269 8888 – [www.menneskeret.dk](http://www.menneskeret.dk)

# KORT OM INSTITUTTET

Institut for Menneskerettigheder fremmer og beskytter menneskerettigheder og ligebehandling i Danmark og internationalt. Vi ønsker at sætte standarder og skabe forandring.

Vi er Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Vi har også til opgave at være nationalt ligebehandlingsorgan i forhold til race og etnisk oprindelse og i forhold til køn. Vi har desuden en særlig rolle på handicapområdet, hvor vi skal fremme og overvåge gennemførelsen af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap.

I 2013 har vi blandt andet:

- udarbejdet det årlige overblik over menneskerettighedssituationen i Danmark.  
I 2013-udgaven gør vi status på 17 områder. Læs mere på [menneskeret.dk/status](http://menneskeret.dk/status)
- udarbejdet 157 hørings svar på lovforslag med menneskerettighedsindhold.  
Se alle hørings svar på [menneskeret.dk/hørings svar](http://menneskeret.dk/hørings svar)
- udgivet 20 rapporter, 5 forskningsbaserede bøger, mere end 30 forskningsartikler og kapitler i bøger.  
I medierne har vi haft over 40 kronikker, analyser og blogindlæg og flere end 2.000 nyhedsindslag og -artikler. Læs mere på [menneskeret.dk](http://menneskeret.dk)
- rådgivet 71 personer, der har henvendt sig om ligebehandling og diskrimination.  
Læs om rådgivningen på [menneskeret.dk/rådgivning](http://menneskeret.dk/rådgivning)

Vi arbejder internationalt gennem partnerskaber med lokale organisationer og myndigheder for at sikre robuste og langtidsholdbare resultater.

Vi arbejder i fem geografiske regioner:

- Det sydlige Afrika (Zambia og Zimbabwe)
- Vestafrika (Mali, Niger og Burkina Faso)
- Asien (Kina og Myanmar)
- Mellemøsten og Nordafrika (Yemen, Libyen og Tunesien)
- Eurasien (Afghanistan, Kirgisistan, Tadjikistan, Hviderusland og Albanien)

Læs mere om vores internationale arbejde på [humanrights.dk](http://humanrights.dk)

## FORORD



Velkommen til Institut for Menneskerettigheders første beretning til Folketinget.

Folketinget vedtog i 2012 en ny lov om Institut for Menneskerettigheder – Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution. Folketinget vedtog blandt andet, at vi som Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution skal aflægge en årlig beretning til Folketinget om vores arbejde og om udviklingen i menneskerettighedssituationen i Danmark.

Den forpligtelse tager vi alvorligt. Vi har et særligt ansvar for at rådgive Folketinget om menneskerettighederne i Danmark. Folketinget skal vide, hvordan samfundet udvikler sig, og hvad vi bruger Folketingets bevillinger til.

Vi skal efter loven arbejde for at beskytte og fremme menneskerettighederne i Danmark og internationalt. Det gør vi blandt andet ved løbende at overvåge menneskerettighedsforholdene i Danmark og være i dialog med embedsværk og politikere. I 2013 afgav vi mere end 150 hørings svar til ny lovgivning, for eksempel om offentlighedsloven og PET-loven, som vi mente, kunne forbedres.

Vi har også en væsentlig opgave i at tilvejebringe ny viden om menneskerettigheder og ligebehandling gennem forskning, udredning og analyse. Den viden deler vi via undervisning og kurser samt via kommunikation gennem presse, hjemmeside, sociale medier og arrangementer mv. Endelig gennemfører vi internationale projekter, hvor vi samarbejder med offentlige myndigheder og uafhængige organisationer i andre lande om at styrke menneskerettighedsforholdene.

I vores strategi for 2013-16 har vi som ambition at være en helt igennem smidig og veldrevet organisation, der sætter standarder og skaber forandring. Det betyder, at vi løbende arbejder med at styrke vores effektivitet og processer, og at vi i arbejdet for menneskerettigheder fokuserer på at skabe ændringer på det strukturelle niveau fremfor at fokusere på enkelt sager.

Jeg håber, denne beretning giver et godt indblik i vores indsatser og kompetencer.

God læselyst!

Jonas Christoffersen  
Direktør, dr. jur.



”Menneskerettighederne er en menneskeskabt uromager, der tvinger os til vedvarende at forholde os til nogle af samfundets vigtigste og sværeste dilemmaer.”

Jonas Christoffersen, direktør

# INSPIRATION TIL AT GØRE DET ENDNU BEDRE

Folkemord, tortur og censur. Vi hører om grove menneskeretsovergreb hver dag i medierne ude fra verden. Men hvad med Danmark anno 2013? Giver det overhovedet mening at tale om menneskerettigheder i dette et af verdens fredeligste lande? Ja, det gør det.

**På det overordnede niveau** kan vi konstatere, at Danmark, der ellers har tradition for at sætte menneskerettigheder i centrum både nationalt og internationalt, har en overraskende usystematisk tilgang til området. Der arbejdes med menneskerettigheder i de enkelte ministerier og kommuner, men der er ikke noget samlet overblik og ingen samlet plan for, hvor Danmark vil hen. Derfor foreslår vi, at Folketinget tager initiativ til at få lavet en handlingsplan for menneskerettighedsområdet lige som for eksempel Australien og Sverige har gjort.


En gang om året udgiver Institut for Menneskerettigheder et overblik over menneskerettighedssituationen i Danmark. I 2013-udgaven gør vi status på 17 områder. Statusrapporten indeholder anbefalinger til forbedringer på dem alle, og hvert år følger vi op, blandt andet ved at bede de relevante ministerier melde tilbage på, om der er sket ændringer inden for deres område.

**Udsatte børns rettigheder** er et af de steder, hvor Danmark kan gøre det bedre. Ifølge Børnekonventionen skal børn beskyttes mod alle former for fysisk eller psykisk vold, herunder vanrøgt og seksuelt misbrug. Der er, som vi beskriver på de følgende sider, taget en række positive initiativer i 2013. Men der er fortsat behov for at sætte ind i

forhold til den sårbare gruppe af børn, der er anbragt uden for hjemmet. De skal kende deres rettigheder og klagemuligheder, og der skal være tilstrækkeligt med specialiserede anbringelsessteder til børn med særlige problemer. Mange børn vokser op i hjem, hvor en eller begge forældre er misbrugere eller psykisk syge. Disse børn bliver langt hyppigere end andre børn udsat for overgreb, de har forhøjet dødelighed og lever med en øget risiko for psykisk sygdom, for selvmord og for at udvikle misbrug. En del af disse børn har de kommunale systemer ikke fat i, så de får ikke den hjælp og støtte, de har ret til. Hertil kommer, at børnene risikerer at komme i anden række i sociale sager, hvor fokus ofte er på at sikre et godt samarbejde med de voksne.

**Beskyttelsen af borgernes data og kommunikation** er det oplagt, at vi kigger på, ikke mindst i en tid hvor selv den tyske forbundskansler Angela Merkels mobiltelefon er blevet aflyttet. Menneskeretligt er det retten til privatliv, der kan krænkes, når staten overvåger den enkelte. Et eksempel er logningsbekendtgørelsen, der pålægger teleudbydere at opbevare oplysninger om alle borgeres kommunikation via telefon og internet i et år til brug for eventuel efterforskning. Reglerne har været kritiseret fra flere sider, og vi foreslår en uafhængig evaluering og analyse af reglernes anvendelse og effekt sammenholdt med det omfattende indgreb i retten til privatliv, som ordningen indebærer. Også den hastigt stigende brug af sociale medier og disse tjenesters omfattende og uigennemskuelige behandling af personoplysninger rejser helt nye problemstillinger i forhold til retten til privatliv.



A photograph of two children performing handstands on a grassy field. The child on the left has long, dark, curly hair and is wearing a light-colored hoodie and pants. The child on the right has short, blonde hair and is wearing a dark and light striped long-sleeved shirt and pants. The background is a chain-link fence and some foliage. The entire image has a blue tint.

Det samlede billede er, at det går godt i Danmark. Men vi kan gøre det endnu bedre.

**Ytringsfriheden** er en af demokratiets helt grundlæggende menneskerettigheder. Offentligt ansattes ret til at udtale sig er af stor betydning, hvis journalister fortsat skal kunne gøre deres arbejde. I virkeligheden holder mange sig imidlertid tilbage, blandt andet fordi de ikke kender reglerne på området. Derfor foreslår vi, at der bliver iværksat initiativer for at udbrede kendskabet til reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Ytringsfriheden er imidlertid ikke ubegrænset. Blandt andet er såkaldt hadefuldt tale, også kaldet "hate speech", kriminaliseret i den danske straffelov. Det er anklagemyndigheden, som rejser tiltale i disse sager, men offentligheden har dårligt indblik i politiets og anklagemyndighedens praksis på området.

De senere år har Danmark medvirket i en række **internationale militære operationer** og deltaget aktivt som krigsførende part i flere

væbnede konflikter i Afghanistan, Irak, Libyen og Mali. Det betyder, at der er opstået en række nye juridiske spørgsmål i forhold til Danmarks krigsdeltagelse. Det er ikke fuldt afklaret, hvornår menneskerettighederne forpligter stater uden for eget territorium, ligesom der er tvivl om, hvordan menneskerettighederne spiller sammen med reglerne i den humanitære folkeret.

Ud over de nævnte emner fokuserer vi i årets statusrapport også på ældres rettigheder, menneskehandel, omskæring, retfærdig rettergang, asylsøgere, handicappedes retsstilling m.m. Det samlede billede er, at det går godt i Danmark. Men vi kan gøre det endnu bedre. Som Danmarks Nationale Menneskerettighedsinstitution mener vi, at Danmark som et land med solide demokratiske traditioner og en aktiv menneskerettighedsbaseret udenrigspolitik har pligt til fuldt ud at sikre vore egne borgeres rettigheder.

## DER ER FREMGANG PÅ FLERE OMRÅDER

Når vi ser på udviklingen i menneskerettigheds-situationen i Danmark i 2013, er der taget en række vigtige initiativer, der fremmer menneskerettighederne. Vi beskriver i det følgende kort de områder, hvor der er sket markante forbedringer i form af ny lovgivning, nye bevillinger eller udvalg, der skal klargøre regler. Institut for Menneskerettigheder har, ligesom andre organisationer, været med til at påpege, hvor Danmark kan gøre det bedre, og givet anbefalinger til hvordan. Der er fortsat områder, hvor der er behov for forbedringer eller er sket ændringer, der kan vække bekymring. Det vender vi tilbage til på side 10.

### STYRKET FOKUS PÅ BØRNS RETTIGHEDER

Der skal tages særligt hensyn til børn, hvilket blandt andet kommer til udtryk i FN's Børnekonvention, som Danmark har underskrevet og tiltrådt. Ikke desto mindre er der, som nævnt på side 4, børn i Danmark, der lever under forhold, som giver anledning til bekymring. Institut for Menneskerettigheder finder det dog glædeligt, at der på en række områder i 2013 blev taget initiativer med henblik på at forbedre børns vilkår i Danmark.

- Der blev indgået en bred politisk aftale om "Et nyt socialtilsyn", der trådte i kraft 1. januar 2014. Aftalen skal sikre støtten til udsatte børn og personer med handicap gennem kvalitetsløft af botilbud, opholdssteder, døgninstitutioner og plejefamilier.

- Folketinget vedtog i 2013 en "Overgrebspakke", der skal styrke beskyttelsen af børn og unge mod seksuelle og voldelige overgreb. Pakken sikrer blandt andet, at børn og unge altid skal høres og beskyttes ved mistanke om overgreb, og at myndighederne skal kunne vurdere underretninger om overgreb inden for 24 timer. I overensstemmelse med instituttets anbefalinger bliver der i forbindelse med Overgrebspakken etableret fem børnehuse, så børn, der har været udsat for overgreb, kan få hjælp og behandling ét sted.
- Social- og Integrationsministeriet har nedsat "Magtanvendelsesudvalget" efter ombudsmandens beretninger om uklarheder om brugen af magtanvendelse på anbringelsessteder. Udvalget skal inden udgangen af 2014 præcisere reglerne for magtanvendelse og komme med forslag til nye. Institut for Menneskerettigheder deltager i en del af ombudsmandens tilsynsbesøg, og vi har en repræsentant i Magtanvendelsesudvalget.
- Kriminalforsorgens institutioner fik børneansvarlige medarbejdere i 2013. Det er særligt uddannet fængselspersonale, der har til opgave at sørge for, at børn får nemmere ved at holde kontakten og komme på besøg, hvis en af deres forældre kommer i fængsel. Beslutningen om at indføre børneansvarlige er taget på baggrund af et forsøgsprojekt, som Institut for Menneskerettigheder og Kriminalforsorgen har gennemført.



## GRØNLAND FÅR MENNESKE- RETTIGHEDSRÅD

1. januar 2013 trådte den grønlandske lov om Grønlands Råd for Menneskerettigheder i kraft. Rådet har til opgave at fremme og beskytte menneskerettighederne i Grønland. Rådet består af 18 medlemmer fra en række forskellige organisationer og foreninger samt offentlige myndigheder.

Rådet skal blandt andet overvåge og rapportere om menneskerettighedssituationen i Grønland og rådgive det grønlandske parlament og den grønlandske regering. Men rådet har også til opgave at bistå og hjælpe civilsamfundets arbejde med menneskerettigheder og medvirke til at kommunikere om menneskerettighederne.

Det Grønlandske Selvstyre har besluttet, at Institut for Menneskerettigheder skal fungere som national menneskerettighedsinstitution i Grønland og herigennem yde faglig bistand til Grønlands Råd for Menneskerettigheder. Loven om Institut for Menneskerettigheder sættes i kraft i Grønland i 2014.

Institut for Menneskerettigheder har i 2013, med bidrag fra Grønlands Råd for Menneskerettigheder, udarbejdet en statusrapport for menneskerettighedssituationen i Grønland. Rapportens kapitler omhandler indarbejdelse af menneskerettigheder i Grønlands lovgivning, børn, handicap, retssikkerhed, uddannelse og udvindingsindustri. Rapporten vil løbende blive opdateret, herunder vil nye kapitler komme til efter behov.

## STATUSRAPPORTEN OM MENNESKE- RETTIGHEDSSITUATIONEN I GRØNLAND ANBEFALER, BLANDT ANDET AT

- mægling- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd også omfatter Grønland
- konventionen om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage- og domstolsafgørelser på miljøområdet træder i kraft i Grønland
- der bliver indført aktiv informationspligt i den grønlandske offentlighedslov
- det sikres, at Det Sociale Ankenævn samt andre besluttende nævn og styrelser forpligtes til årligt at offentliggøre sagsbehandlingstiderne
- man overvejer at kompensere børn født uden for ægteskab efter 1953 for dokumenterbare økonomiske tab ved ikke-udbetalt arv.

## KØNSLIGESTILLING

I 2013 trådte nye regler i ligestillingsloven, selskabsloven og årsregnskabsloven om flere kvinder i ledelse i kraft. Formålet er at øge andelen af kvinder i toppen af private og statslige virksomheder. En række virksomhedstyper er forpligtet til at opstille måltal og udarbejde politik for ligestilling og årligt rapportere om udviklingen. Reglerne bidrager til at fremme ligestilling mellem kvinder og mænd.

I en kortlægning af ligestilling på familieområdet har Institut for Menneskerettigheder peget på det problematiske i, at informationsbreve om barseldagspenge ikke bliver stilet til begge forældre, men kun til moderen. Efter at opgaven med at udsende disse breve fra årsskiftet 2012/2013 er overgået fra kommunerne til NemRefusion, er reglerne og praksis blevet ændret, så brevene nu henvender sig til begge forældre.

## BEKÆMPELSE AF VOLD MOD KVINDER

Cirka 33.000 kvinder og 13.000 mænd skønnes årligt at blive udsat for fysisk vold fra deres partner. Danmark har, i tråd med Institut for Menneskerettigheds anbefaling, besluttet at ratificere Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet. Dette er et vigtigt skridt i retning af øget beskyttelse af kvinder, der er særligt udsatte for partnervold.

## TVANG I PSYKIATRIEN

Tvang i psykiatrien berører nogle af de mest grundlæggende menneskerettigheder, som retten til personlig frihed og respekt for den fysiske og psykiske integritet. I 2013 udgav Institut for Menneskerettigheder en rapport, der anbefaler at afskaffe længerevarende tvangsfiksering og at begrænse tvangsbehandling. Regeringens psykiatriudvalg afgav sin rapport i 2013, og regeringen har siden opstillet en målsætning om, at tvangen skal halveres frem mod 2020. Regeringen har også besluttet at etablere forsøg med afdelinger på psykiatriske hospitaler, som ikke anvender tvangsfikseringer.

## TVANG I PSYKIATRIEN

Institut for Menneskerettigheder og Europarådets Komité til Forebyggelse af Tortur har kritiseret brugen af langvarige tvangsfikseringer af personer med psykisk sygdom.

I 2012 var der 715 fikseringer af over 48 timers varighed. I 2011 var det tilsvarende tal 675.

I 2012 varede 542 fikseringer over tre døgn. I 2011 var tallet 460.

## HANDICAP

Institut for Menneskerettigheder har siden Danmarks tiltrædelse af FN's Handicapkonvention i 2009 anbefalet regeringen at vedtage en handlingsplan for gennemførelsen af konventionen i Danmark og tiltræde tillægsprotokollen om individuel klageadgang til FN's Handicapkomité. I oktober 2013 offentliggjorde Social- og Integrationsministeriet en handicappolitisk handlingsplan, og i december 2013 sendte Social- og Integrationsministeriet beslutningsforslag om tiltrædelse af tillægsprotokollen i høring. Handlingsplanen indeholder en række andre positive tiltag, som for eksempel en styrket informationsindsats om byggereglementets regler og fokus på, at selvbetjeningsløsninger på offentlige hjemmesider skal overholde krav til brugervenlighed og tilgængelighed. Der er dermed udsigt til væsentlige fremskridt på området.

## VÆRGEMÅL OG STEMMERET

Personer, der kommer under værgemål fratages stemmeret. Institut for Menneskerettigheder har tidligere i en rapport om værgemål påpeget, at det er i strid med FN's Handicapkonvention. Justitsministeriet har i slutningen af 2013 udtalt til Økonomi- og Indenrigsministeriet, at det ikke vil være i strid med grundloven at give personer under værgemål stemmeret til kommunalvalg, regionalvalg og Europa-Parlamentsvalg. Der er dermed forventning til, at der kan ske forbedringer.

## ADGANG TIL TOLKNING

Der har været en række eksempler på, at flygtninge og familiesammenførte til flygtninge ikke har haft kvalificeret tolkebistand for eksempel under den helbredsmæssige vurdering af nyankomne. En bekendtgørelse, der blev udstedt i december 2013, fastslår, at samtaler og undersøgelser fremover skal gennemføres med den fornødne kvalificerede tolkebistand. Tolkeopgaven kan ikke overlades til udlændinges nærmeste familiemedlemmer.

## UDDANNELSE

Institut for Menneskerettigheder arbejder på at styrke undervisning i menneskerettigheder og børns rettigheder i folkeskolen samt på læreruddannelsen. I 2013 trådte en ny læreruddannelse i kraft. Der kan ikke siges noget entydigt om, hvorvidt reformen samlet set har styrket undervisningen i menneskerettigheder på læreruddannelsen. Det er dog positivt, at der i faget kristendom, livsoplysning og medborgerskab på læreruddannelsen nu bliver undervist i børns rettigheder.



## DER ER TILBAGEGANG ELLER STILSTAND PÅ ANDRE OMRÅDER

Udviklingen på menneskerettighedsområdet i Danmark har dog ikke udelukkende været positiv. Vi kan særligt nævne offentlighedsloven, der begrænser retten til information, og loven om det nye tilsyn med Politiets Efterretningstjeneste (PET) og Forsvarets Efterretningstjeneste (FE), som på væsentlige områder ikke styrker den uafhængige kontrol.

### OFFENTLIGHEDSLOV MØRKLÆGGER

I 2013 blev en ny offentlighedslov vedtaget. Loven udvider på flere områder aktindsigten, men Institut for Menneskerettigheder, Danske Medier, Dansk Journalistforbund og mange andre har kritiseret centrale elementer i loven.

Den såkaldte ministerbetjeningsregel (§ 24) har været genstand for intens debat op til vedtagelsen af loven, men paragraffen blev præciseret efter politisk aftale med Venstre og Konservative.

Institut for Menneskerettigheder har peget på, at loven tillader, at dokumenter af betydning for lovgivningsprocessen kan hemmeligholdes over for nogle folketingsmedlemmer (§ 27, stk. 2). Det er ikke alene befolkningen, men også dele af Folketinget, som holdes uden for informationsstrømmen, og det er til skade for den politiske beslutningsproces.

Den demokratiske kontrol med efterretningstjenesterne er fortsat utilstrækkelig og utidssvarende.

Offentligheden har en klar interesse i at kunne få indsigt i grundlaget for beslutninger om vigtige samfundsanliggender, men loven tillader, at oplysninger om interne faglige vurderinger, som findes i dokumenter, der er udarbejdet til brug for ministerrådgivning eller rådgivning af formandskabet for Kommunernes Landsforening og for Danske Regioner, holdes uden for aktindsigt (§ 29, stk. 1).

### **NY LOV OM TILSYN MED PET STÅR I STAMPE**

2013 var også året, hvor der blev vedtaget en ny lov for Politiets Efterretningstjeneste (PET). Tiltagene i loven er gode men på en række punkter ikke tilstrækkelige, hvis ambitionen er en effektiv, demokratisk kontrol med efterretningstjenesten. Det er positivt, at der bliver oprettet et tilsyn med PET, men det skal kun føre tilsyn med PET's behandling af personoplysninger og ikke kontrollere PET's anvendelse af kilder, meddelere, agenter, telefonaflytninger, snifferprogrammer, internetovervågning eller samarbejde med andre lande.

### **INSTITUT FOR MENNESKERETTIGHEDER ANBEFALER, AT TILSYNET:**

- udpeges af Folketinget og ikke af justitsministeren
- skal afgive beretning til Folketinget og ikke kun til justitsministeren
- skal kunne afgive påbud og forbud samt modtage indberetninger om fejl og ulovligheder
- skal have et bredere mandat og som et minimum skal kunne undersøge enhver sag efter konkret opdrag fra Folketingets kontroludvalg.

I Danmark kan Folketinget derfor ikke føre uafhængig kontrol med for eksempel sikkerhedstjenesternes digitale overvågning og behandling af metadata, fordi Folketinget må stole på justitsministerens oplysninger, som justitsministeren i sagens natur har fra PET. Institut for Menneskerettigheder mener, at den demokratiske kontrol med efterretningstjenesten fortsat er utilstrækkelig og utidssvarende.



## AKTUELLE SAGER HVOR NØDVENDIGE FORBEDRINGER LIGGER LIGE FOR

Der er en række vigtige diskussioner i gang på menneskerettighedsområdet, som vil kunne føre til betydelige forbedringer af menneskerettighedsforholdene i Danmark. Det gælder blandt andet en samlet lovgivning mod diskrimination, indarbejdelse af flere menneskerettighedskonventioner i dansk ret og sikring af rettigheder online.

### **SAMLET LOV MOD DISKRIMINATION**

Det fremgår af regeringsgrundlaget fra 2011, at "regeringen vil sikre lige muligheder og lige rettigheder for alle danske borgere". Det er en positiv udmelding. Diskrimination er uacceptabel, uanset grunden. Danmark

har i dag en ligebehandlingslovgivning, der består af en række forskellige love, der tilbyder forskellige grader af beskyttelse, afhængigt af hvad baggrunden har været for at diskriminere. Diskrimination på grund af handicap, kønsidentitet, seksuel orientering eller religion er for eksempel ikke i dag beskyttet i samme grad som køn og etnicitet. Derfor har FN's Menneskerettighedsråd og Ligebehandlingsudvalget under Rådet for Menneskerettigheder anbefalet, at Danmark reviderer ligebehandlingslovene, så en enkel lov dækker alle diskriminationsgrunde.



Menneskerettigheder gælder såvel online som offline.

## INKORPORERING

I løbet af 2014 afslutter Inkorporeringsudvalget, hvor Institut for Menneskerettigheder er repræsenteret, sit arbejde. Udvalget skal afgive anbefaling til regeringen om, hvorvidt Danmark skal indarbejde flere menneskerettighedskonventioner i dansk lovgivning, hvorvidt Danmark bør tilslutte sig individuel klageadgang til flere FN-komitéer, og hvorvidt Danmark skal ratificere det generelle diskriminationsforbud under Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (den 12. tillægsprotokol).

Det er generelt vores vurdering, at myndighederne vil blive mere bevidste om borgernes rettigheder, når de udmønter politiske beslutninger, hvis flere konventioner bliver skrevet ind i lovgivningen. Det vil både styrke rettighederne for blandt andet personer med handicap, børn og ældre, og sikre, at flere menneskerettighedsproblematikker bliver afklaret hos myndighederne fremfor hos domstolene.

## OVERVÅGNING

Whistlebloweren Edward Snowdens afsløringer af NSA's overvågning har vist, hvor sårbare vores rettigheder er på nettet. Det præcise omfang af overvågningen står stadig hen i det uvisse, men ifølge afsløringerne har overvågningen været rettet både mod europæiske borgere og europæiske institutioner – også i Skandinavien.

FN's Menneskerettighedsråd fastlog i juli 2012, at menneskerettigheder gælder "online som offline", men det er i praksis meget svært at håndhæve disse rettigheder. En af barriererne er, at hovedparten af internettets infrastruktur og de dominerende tjenester er under amerikansk kontrol.

I forhold til ulovlig overvågning af danske statsborgere, har vi flere gange pointeret, at det nyoprettede PET-tilsyn, ikke har de nødvendige kontrolmuligheder for at kunne undersøge dette. Derfor anbefaler vi, at Folketinget ser på muligheder for at udvide tilsynspligten.

## AFSLØRINGER AF OVERVÅGNING FRA SNOWDEN-DOKUMENTER

- NSA indsamler data om millioner af telefonsamtaler
- PRISM: Google, Facebook, Microsoft og Apple samarbejder med NSA
- EU-politikeres hemmelige kommunikation aflyttes
- Danmark er del af "fokuseret samarbejde" med NSA
- Sverige kan give rå data om danskere videre til NSA uden om dansk lov.

” Det kunne jo være, at man kunne få de folkevalgte til at tage større ansvar for menneskerettighedernes gennemførelse, hvis de var opmærksomme på, at de kan få de internationale domstole til at trække følehornene til sig, såfremt de folkevalgte går ind i de menneskeretlige dilemmaer og tager stilling til de svære spørgsmål.”

Jonas Christoffersen, direktør

#### FREMTIDEN FOR DEN EUROPÆISKE Menneskerettighedsdomstol

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol lever et liv mellem venner og fjender. Mange hylder domstolen for dens arbejde siden 1950'erne, mens andre kritiserer den sønder og sammen.

I 2012 vedtog Europarådets 47 regeringer en erklæring, som blandt andet lægger op til en ændring af Menneskerettighedskonventionen ved en såkaldt tillægsprotokol – den 15. i rækken. Protokollen skal forkorte klagefristen fra seks til fire måneder og skal blandt andet gøre det lettere at afvise ligegyldige klagesager. Danmark underskrev protokollen i juni 2013, men den træder først i kraft, når alle 47 lande er med.

De 47 regeringer lægger også op til mere langsigtede overvejelser om domstolens

fremtid. For knap 15 år siden lagde domstolens præsident op til en grundlæggende reform af domstolen, men det er først nu, at regeringerne sætter skub i reformerne. Regeringerne ønsker en domstol, der behandler langt færre sager end i dag og overlader et større spillerum til de enkelte lande.

Regeringerne fokuserer imidlertid ikke kun på domstolen. De peger også på behovet for et øget politisk ansvar i de enkelte lande, som blandt andet bør etablere nationale menneskerettighedsinstitutioner, gennemføre nødvendige lovreformer samt sikre øget viden om borgernes rettigheder.

Det er vanskeligt at forudsige, hvordan det vil gå. En række regeringer – med Rusland og Storbritannien i spidsen – er voldsomt optagede af at begrænse domstolens magt,

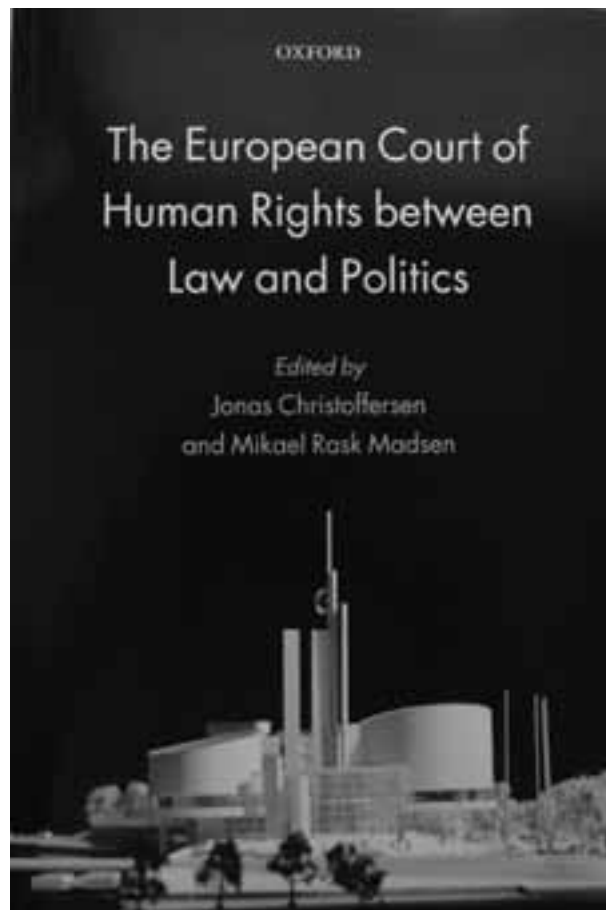
mens andre har mindre radikale ønsker, og andre igen forholder sig mere passivt til domstolens rolle. I øjeblikket får de mest kritiske regeringer opbakning til forsigtige skridt i retning af større reformer, og det vil måske betyde, at domstolen på længere sigt vil blive grundigt reformeret. I 2015 skal der tages bestik af situationen, og i 2019 skal der tages stilling til behovet for mere grundlæggende reformer.

På Institut for Menneskerettigheder følger vi udviklingen og deltager i debatten både i Danmark og internationalt. I de kommende år vil vi sætte fokus på menneskerettighedernes fremtid og bidrage til åben og fordomsfri debat om blandt andet domstolens fremtid.

### DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLS SAGSPUKKEL

Der var i slutningen af 2013 lige over 102.000 sager, som ventede på sagsbehandling. To tredjedele af sagerne omhandler fem lande: Rusland tegner sig for 17 %, Italien 14 %, Ukraine 13 %, Serbien 11 % og Tyrkiet 11 %. I 1999 var der 12.600 ventende sager, og i 2011 toppede sagspuklen med 151.600 sager.

Kilde: [www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)



Direktør Jonas Christoffersen udgav i 2013 bogen **The European Court of Human Rights between Law and Politics**, som blandt andet indeholder en analyse af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols nuværende situation og mulige udvikling. Bogen er redigeret med professor Mikael Rask Madsen, Københavns Universitet.



” I udlandet er vores rolle ikke at være vagthund og overvåge staternes menneskeretlige indsats. Der hjælper vi fattige eller politisk dårligt fungerende lande med selv at blive i stand til at overholde menneskerettighederne, så tilværelsen bliver bedre for befolkningerne.”

Charlotte Flindt Pedersen, vicedirektør



## INTERNATIONALT FOKUS – GLOBALE RESULTATER

Institut for Menneskerettigheders internationale arbejde foregår i Afrika, Mellemøsten, Asien og Europa. Det er helt centralt for instituttet at arbejde gennem partnerskaber med lokale organisationer og myndigheder for på den måde at skaffe robuste og langtidsholdbare resultater.

I 2013 har en international ekspertgruppe gennemgået Institut for Menneskerettigheders internationale arbejde i et såkaldt review. Det har givet en solid platform for at gøre status samt skærpe vores strategiske fokus.

**I det sydlige Afrika** har vi arbejdet med lokale domstole for at styrke dem som brobyggere mellem det traditionelle og det officielle retssystem. Reviewet fastslår, at instituttets arbejde har bidraget afgørende til, at kvinder har opnået øget beskyttelse ved domstolene, blandt andet i sager vedrørende ejendomsret.

**I Vestafrika** har Institut for Menneskerettigheder sat menneskerettigheder og politiarbejde på agendaen i Burkina Faso, Niger og Mali. Undersøgelser viser, at hvor politiet i Niger før så menneskerettigheder som en



hindring for deres arbejde, ser betjentene nu sig selv som menneskerettighedernes beskyttere. Den Afrikanske Kommission for Menneskerettigheder har indgået et samarbejde med os om at sætte politi og menneskerettigheder på dagsordenen i hele Afrika.

**Instituttets Kina-program** er også netop blevet eksternt evalueret med succes, og vi har indgået en ny aftale med Udenrigsministeriet fra 2014 til 2020. Gennem de seneste seks år har instituttet støttet kinesiske partnere i at komme med anbefalinger til revision af den kinesiske strafferetsplejelov i overensstemmelse med internationale retsgarantier. Den nye lov trådte i kraft i 2013.

## INTERNATIONALT ARBEJDE

Charlotte Flindt Petersen, vicedirektør,  
internationalt område

Generelt beskytter loven nu anklagedes og tilbageholdtes rettigheder væsentligt bedre end før revisionen. Tortur er blevet forbudt, ligesom dommere nu skal afvise beviser fremskaffet med ulovlige midler.

**I Afghanistan** har instituttets partner, det afghanske landsdækkende netværk af menneskerettigheds- og civilsamfundsorganisationer, spillet en væsentlig rolle i udarbejdelsen af en ny lov om børns rettigheder. Derudover er der nu etableret et samarbejde mellem lokale myndigheder, politi, muftier og civilsamfund, som bekæmper vold i familien og i særdeleshed mod kvinder i provinsen Herat.

**I Mellemøsten og Nordafrika** arbejder instituttet blandt andet i Yemen med Menneskerettighedsministeriet, som skal etablere en uafhængig menneskerettighedsinstitution og lede den nationale dialogproces om forsoning og en fremtidig yemenitisk forfatning. Det er menneskerettighedsarbejde i en meget svær kontekst for vores partnere. Landet befinder sig på kanten af borgerkrig, og menneskerettighederne er en del af kamppladsen.

På de følgende sider sætter vi fokus på vores arbejde inden for det internationale menneskerettighedssystem, køn og seksualitet, menneskerettigheder og erhverv samt muligheden for at samtænke udvikling og menneskerettigheder.

# NATIONALE MENNESKERETTIGHEDS- INSTITUTIONER

I 2009 vedtog Danmark en menneskerettighedsstrategi med fokus på at styrke nationale menneskerettighedsinstitutioner. Der er nu mere end 100 nationale menneskerettighedsinstitutioner i verden, og de spiller en stadig større rolle, når det gælder om at sikre og fremme menneskerettighederne i de forskellige lande.

Institut for Menneskerettigheder støtter institutioner ved at samarbejde om at opbygge dem og deres kompetencer. Lige nu samarbejder vi med 11 menneskerettighedsinstitutioner.

**I Libyen** har vi sammen med ledelsen af "Libyan Council for Human Rights and Civil Liberties" lavet strategi for den libyske nationale menneskerettighedsinstitutioners arbejde for de næste tre år og vi uddanner libyerne i, hvordan de kan overvåge og rapportere om menneskerettighedskrænkelser i fængsler.

**I Zimbabwe** har vi støttet den zimbabwiske menneskerettighedsinstitution med logistik i forbindelse med oprettelsen af institutionen, da de endnu ikke har et sekretariat. Vi har også afholdt workshops om institutionens rolle og forpligtelser i forbindelse med valget i august 2013.

**I Mali** har vi bistået menneskerettighedskommissionen med at lave en årlig rapport

om menneskerettighedssituationen i landet og derved dokumentere overgreb, blandt andet i forældede og overfyldte fængsler. Vi har sammen med menneskerettighedskommissionen etableret et dokumentationscenter, hvor alle lovtekster og internationale dokumenter om menneskerettigheder i Mali nu findes.

## SAMARBEJDE OG STØTTE

Den Internationale Koordinerende Komite (ICC) er paraplyorganisation for alle verdens menneskerettighedsinstitutioner. ICC bistår de nationale menneskerettighedsinstitutioner med at få overblik over og adgang til FN-systemet. Institut for Menneskerettigheder hjælper ICC med at løfte det arbejde.

Ved FN's Generalforsamling i november 2013 blev der vedtaget en resolution, som anerkendte de nationale menneskerettighedsinstitutioners centrale rolle i FN-systemet – særligt i menneskerettighedsrådet. Resolutionen indeholdt en opfordring til, at generalsekretæren i sin næste rapport til generalforsamlingen formulerer en vision for nationale menneskerettighedsinstitutioners rolle i forhold til det øvrige FN-system. Også flere af de seneste konventioner og direktiver fra internationale institutioner som FN, EU og OECD indeholder vigtige opgaver til de nationale menneskerettighedsinstitutioner, blandt andet i forhold til at overvåge og rapportere. Det gælder for eksempel





I 2013 besøgte FN's højkommisær for menneskerettigheder, Navi Pillay, Danmark. Institut for Menneskerettigheder var vært for et møde, hvor ngo'er i Danmark kunne fortælle højkommisæren om udviklingen på menneskerettighedsområdet herhjemme.

Handicapkonventionen, Torturkonventionen, EU's ligebehandlingsdirektiver og FN's og OECD's guidelines til virksomheders menneskeretlige ansvar.

Det er vigtigt for Institut for Menneskerettigheder at være en del af et globalt netværk af ligestillede institutioner, som hver især spiller en central rolle i forbindelse med de internationale konventioner i forskellige lande.

## DE NATIONALE MENNESKERETTIGHEDS- INSTITUTIONERS ARBEJDE

Nationale menneskerettighedsinstitutioner skal være uafhængige og fremme og beskytte menneskerettighederne for eksempel ved at:

- behandle klager fra borgere, der har fået deres rettigheder krænket
- rådgive parlamenter og regeringer om menneskeretlige spørgsmål
- overvåge og rapportere om menneskerettighedssituationen i landet
- uddanne politi, dommere, lærere og andre i menneskerettigheder
- lave folkeoplysning og være bindeled mellem stat og samfund.



## LGBTI-RETTIGHEDER I AFRIKA UNDER LUP

Institut for Menneskerettigheder har for Udenrigsministeriet i 2013 gennemført en omfattende undersøgelse af lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personers (LGBTI) menneskerettighedssituation i Afrika.

Undersøgelsen bekræfter, at manglende viden om lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personer blandt afrikansk sundhedspersonale hindrer saglig diskussion og dermed fastholder myter og besværliggør kampen for deres rettigheder. Traditionelle familiestrukturer og værdier gør det også svært for dem at leve frit. Selvom der findes enkelte moderate stemmer i den religiøse verden (som fortjener international støtte), så er "hate-

speech" mod seksuelle minoriteter almindeligt og har opbakning i kirkernes menigheder. Det samme gør sig gældende i den politiske verden, og her kommer internationalt pres og politiske krav ofte til kort.

Politikere og religiøse ledere portrætterer gerne lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personer som en vestlig opfindelse og noget uafrikansk. Det indebærer også, at visse afrikanske politikere og meningsdannere tilsyneladende støtter LGBTI-sagen, indtil internationale belønninger er opnået, for dernæst at droppe sagen, der er upopulær i hjemlandet. Når vesten stiller bombastiske krav og gør rettigheder for seksuelle minoriteter til



Det er kun de afrikanske lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personer selv, der kan afgøre, hvornår tiden er inde til et mere offentligt opgør.

en højprofileret mærkesag, kan det betyde, at ellers moderate afrikanske meningsdannere trækker sig fra samarbejdet.

### **FORANDRING MÅ PRIMÆRT KOMME INDEFRA**

Udefrakommende krav om tolerance har generelt ikke givet resultater i Afrika og har ikke forbedret lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personers situation – snarere tværtimod: Ofte bliver vold mod seksuelle minoriteter tolereret eller er ligefrem straffri, ligesom gamle koloniale love, som ikke har været i brug i årevis, støves af for at ramme dem.

Disse udfordringer stiller det internationale samfund over for svære dilemmaer. Rapporten anbefaler derfor, at man giver moderate afrikanske politikere manøvrerum og ikke presser dem til offentligt at vælge "for eller imod" seksuelle minoriteters rettigheder. Det er vigtigt at anerkende alle skridt i den rigtige retning, såsom afkriminalisering af homoseksualitet eller adskillelse af kirke og stat.

Det er også nødvendigt, at ønsket om forandring kommer fra afrikanerne selv og ikke efter pres fra vestlige stater eller udenlandske ngo'er. Det er kun de afrikanske lesbiske, bøsser, biseksuelle, trans- og intersex-personers selv, der kan afgøre, hvornår tiden er inde til et mere offentligt opgør. Liberale agendaer skal ikke altid promoveres, da det i flere tilfælde medført en endnu sværere situation for dem i de afrikanske lande.



## MENNESKERETTIGHEDER VIA ERHVERVSLIVET

Da EU og USA i 2012 genoptog handel med Myanmar efter mere end 20 års sanktioner, var det en forudsætning, at handel og investeringer i landet fremover sker med respekt for menneskerettighederne. Institut for Menneskerettigheder har i samarbejde med blandt andre de britiske og danske udenrigsministerier etableret et nationalt center i Yangon, som skal fremme en menneskeretligt bæredygtig økonomisk udvikling i landet.

Det er bare ét eksempel på, at menneskerettigheder og erhvervslivet knyttes sammen som aldrig før. Institut for Menneskerettigheder har de seneste 15 år arbejdet med at styrke menneskerettighederne gennem erhvervslivets

egne indsatser og gennem regulering via lovgivning.

### FAVNTAG MED STORE SPILLERE

Vi har gjort den erfaring, at det giver resultater at samarbejde med de store aktører frem for at pege fingre ad dem. Derfor indgår instituttet i partnerskaber med virksomheder som A. P. Møller-Mærsk og Novo Nordisk samt med udenlandske koncerner for at rådgive om, hvordan de kan bruge menneskerettighederne aktivt i deres arbejde.

Sammen med Nestlé udgav vi i december 2013 en rapport, som analyserer menneskerettighedsarbejdet i koncernen: Hvad er opnået, hvad er lært, og hvad skal der ske fremadrettet?



### **MENNESKERETTIGHEDER OG ERHVERV HÆNGER SAMMEN**

- På verdensplan dør 2,3 millioner mennesker årligt som følge af arbejdsulykker eller arbejdsrelaterede sygdomme
- Det anslås, at Afrika kunne øge sin landbrugsproduktion med 20 %, hvis kontinentets kvinder havde samme adgang til landbrugsressourcer som mænd.

Både vi og Nestlé har fået mange henvendelser fra andre firmaer i hele verden, som ser frem til at lære af erfaringerne. De store virksomheder ved nu, at de også har et ansvar, og instituttet hjælper virksomhederne til at respektere menneskerettighederne.

#### **HJÆLP TIL INTERNATIONALT ANSVAR**

Institut for Menneskerettigheder arbejder også med statslige og internationale aktører. FN nedsatte i juni 2011 Arbejdsgruppen for Menneskerettigheder og Erhverv, som består af fem internationale eksperter, heraf en fra Institut for Menneskerettigheder. Gruppen har til opgave at fremme FN's Retningslinjer for Menneskerettigheder og Erhverv, som skal sikre, at virksomheder ikke begår brud på menneskerettighederne.



## SYNERGIER MELLEML UDVIKLINGSARBEJDE OG MENNESKERETTIGHEDER

I 2013 afsluttede Institut for Menneskerettigheder en udredning for Udenrigsministeriet om synergier og sammenhænge i Danmarks udviklingsbistand. Den undersøgte, hvordan Danmark kan styrke indsatsen for menneskerettigheder i de internationale organisationer som for eksempel FN og EU.

Undersøgelsen er første skridt på vejen mod en mere strømlinet og effektiv indsats fra dansk side, og den kan tjene som inspiration for Udenrigsministeriets arbejde for at fastholde Danmark i en førerposition på den internationale menneskerettighedsscene. Studiet undersøger, hvordan multilaterale organisationer – FN, EU

og andre – kan bruges til at guide og styrke gennemførelse af menneskerettighederne i Danmarks samarbejdslande.

Udredningen viser, at de danske udviklingsprojekter, trods en god sammenhæng med den danske menneskerettighedsstrategi, sjældent trækker på internationale menneskerettighedsstandarder og -mekanismer. Projekterne er præget af pragmatisme og tilpasning til lokale kontekster. Begge dele er gode principper, men Danmark går glip af potentielle synergieffekter, der kunne opnås, hvis de lokale projekter var tydeligere knyttet til internationale strategier.



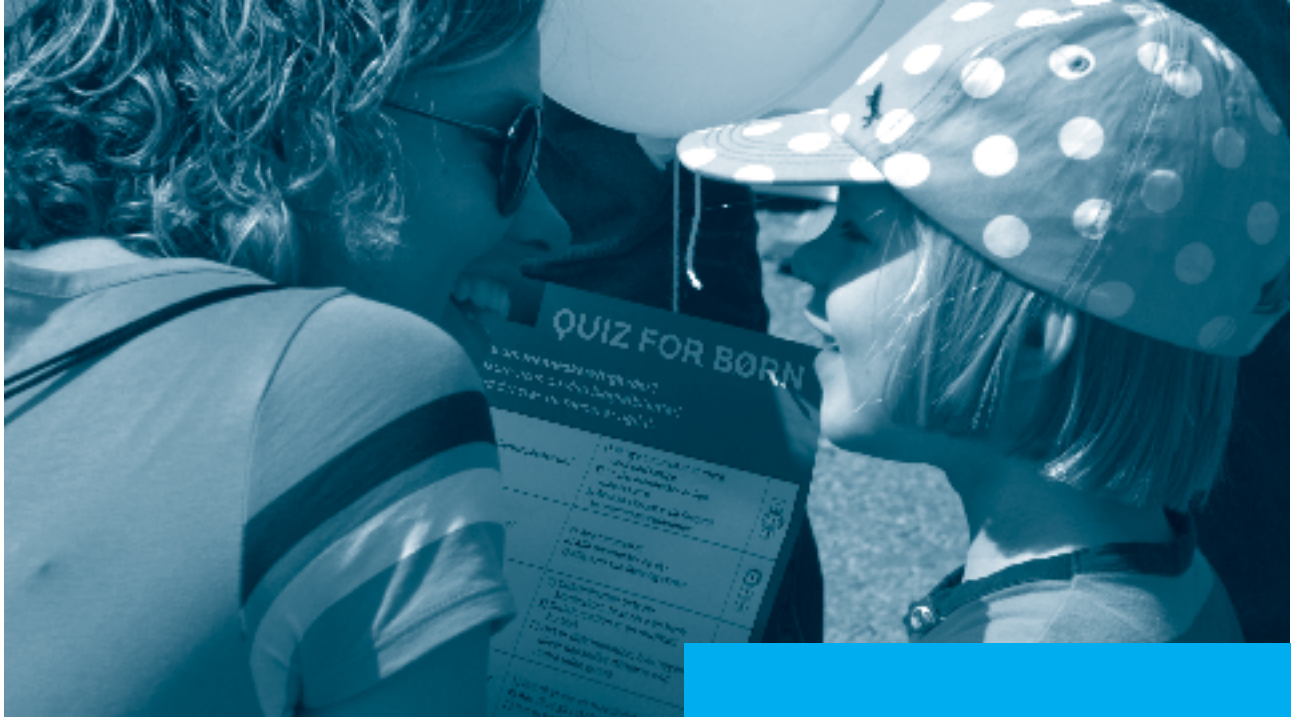
Det giver gode resultater at arbejde med samme tema i flere lande. Institut for Menneskerettigheder arbejder for eksempel med lokale jurister i flere afrikanske lande.

### **DIPLOMATI OG MENNESKERETTIGHEDER**

Undersøgelsen analyserer også stemmemønstre i FN. Det viser sig, at lande, som Danmark støtter, ofte stemmer modsat Danmark. Det skyldes dog ikke, at dansk støtte får lande til at blive kritikere af Danmark, men snarere, at Danmark ikke lader støtte gå til politiske venner, men til de lande, der lever op til Danmarks kriterier for at modtage støtte – typisk fattige lande i fjerne verdensdele.

### **POTENTIELLE SYNERGIER**

- Organisationer med et smalt fokus, for eksempel hiv/aids eller arbejde mod tortur, er typisk bedre til at anvende og integrere det internationale system og menneskerettighedsstandarderne i deres arbejde end organisationer med et bredere sigte.
- De nationale menneskerettighedsinstitutioner er oplagte at støtte i partnerlande. Det kan skabe sammenhæng mellem internationale og nationale mål for menneskerettigheder. Potentialet er dog langt fra indfriet.
- Der har vist sig succesfuldt at arbejde med temaer på tværs af lande (sådan som for eksempel DIGNITY gør det med tortur, og IWGIA gør det med oprindelige folk).
- Jo stærkere et internationalt netværk ngo'erne har, jo bedre er de til at trække på viden og erfaringer fra internationale organisationer som FN og EU. Det er vitalt for internationale donorer at etablere fora, hvor lokalsamfundene kan koordinere og samarbejde.



På Folkemødet 2013 inviterede vi til debat om blandt andet udviklingspolitik og Mellemøsten. Vi havde også quiz om børns rettigheder og arbejdet med menneskerettigheder.

I Niger, Burkina Faso og Mali samarbejder vi med politistyrkerne om at uddanne betjente i menneskerettigheder. Den Afrikanske Kommission for Menneskerettigheder har nu indgået samarbejde med os om at sætte politi og menneskerettigheder på dagsordenen i hele Afrika.





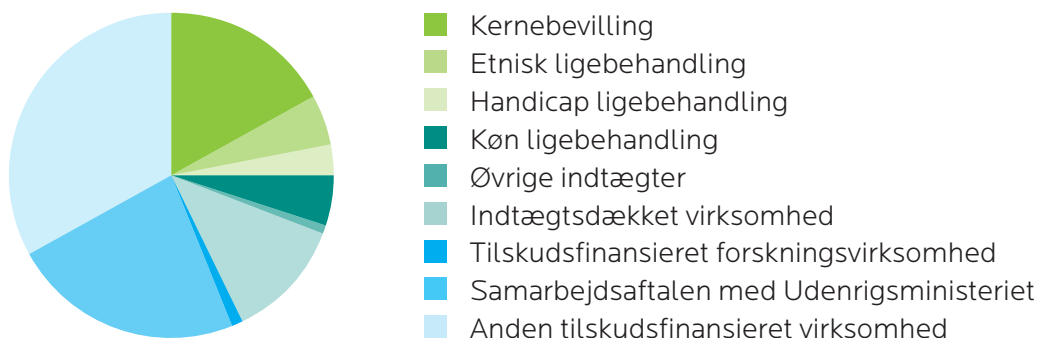
## INDTÆGTER I 2013 FORDELT PÅ DELREGNSKABER

1.000 KR	2013		
DONOR	BUDGET	INDTÆGTER	INDTÆGTER I %
Kernebevillingen	22.100	22.000	17%
Etnisk ligebehandling	6.000	6.000	5%
Handicap ligebehandling	4.400	4.400	3%
Køn ligebehandling	6.000	6.000	5%
Øvrige indtægter	-	962	1%
Indtægtsdækket virksomhed	18.255	14.810	12%
Tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed	-	1.101	1%
Samarbejdsaftalen med Udenrigsministeriet	29.208	29.125	23%
Anden tilskudsfinansieret virksomhed	40.057	41.591	33%
	<b>126.020</b>	<b>125.989</b>	<b>100%</b>

Afvigelsen mellem budget og regnskab på indtægtsdækket virksomhed skyldes hovedsageligt, at ikke alle projekter er kendte på tidspunktet for udarbejdelse af budgettet for det kommende år. Regnskabet udviser den faktiske kategorisering og det faktiske aktivitetsniveau for året, mens kategoriseringen af budgettet er Institut for Menneskerettigheders bedste skøn på, hvorledes de eksternt finansierede projekter forventes at fordele sig.

## INDTÆGTER TOTAL 2013

---



---

Instituttets indtægter i 2013 fordeler sig med 38,4 mio. kr. fra finansloven (kernebevilling og ligebehandlingsbevilling vedrørende etnicitet, handicap og køn). 29,1 mio. kr. fra Samarbejdsaftalen med Udenrigsministeriet, 41,6 mio. kr. er andre tilskudsfinansierede aktiviteter, 14,8 mio. kr. indtægtsdækket virksomhed, 1,1 mio. kr. andre tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter samt 0,9 mio. kr. er øvrige indtægter. Af finanslovsmidlerne er 16,4 mio. kr. til ligebehandlingsarbejde inden for køn, etnicitet og handicap. Indtægterne i 2013 er steget med 6,5 mio. kr. i forhold til indtægterne i 2012 og kan primært tilskrives en forøgelse på 1,1 mio. kr. på andre tilskudsfinansierede forskningsaktiviteter, 2,2 mio. kr. på andre tilskudsfinansierede aktiviteter samt 2,3 mio. kr. på indtægtsdækket virksomhed.

## **DANMARKS MENNESKERETLIGE FORPLIGTELSE**

Danmark har tilsluttet sig menneskeretlige forpligtelser både nationalt og internationalt. Nationalt beskytter grundloven en række centrale menneskerettigheder. Internationalt har Danmark indgået en række aftaler (konventioner/traktater) om beskyttelse af menneskerettigheder. Disse aftaler hører under forskellige organer, særligt FN, Europarådet og EU.

## **TO FORMER FOR RETTIGHEDER**

Der findes to former for rettigheder:

De civile og politiske rettigheder, som for eksempel ytringsfrihed, forsamlingsfrihed og retten til en retfærdig rettergang.

De økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, som for eksempel retten til sundhed og retten til en tilstrækkelig levestandard.



Institut for Menneskerettigheder var inviteret med som en del af den danske delegation ved det officielle besøg i Chile for at præsentere en ny guide til undervisning i menneskerettigheder.